[redacted]

І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 63. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 3-го КВІТНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, APRIL 3, 1974 No. 63. VOL. LXXXI.

У Торонті відбулася Шевченківська наукова конференція К. НТШ

Торонто. — Кожного року К. НТШ у Торонті відмічує пам'ять Патрона науковою конференцією. В цьому році відбулася 24 березня, під головуванням заступника голови К. НТШ, проф. інж. Володимира Мацькова. В програмі конференції були три доповіді: проф. Дмитра Козія — „Шевченко — володар душ наших", мгра Ореста Павлова — „Нове насвітлення поеми Тараса Шевченка „Великий Льох" та мгра Аріядни Стебельської — „Художня ампліфікація в поезії Тараса Шевченка".

Автор першої доповіді схарактеризував Шевченка як харизматичного провідника. Вказав на фасцинуючий вплив особи поета на оточення, де б він появлявся: і на земляків, і на чужинців, і на волі, і на засланні. Пов'язав поетове пламенне слово з титанічною, п р о метеївською силою особистости національного Пророка. Вивів генетично всенародний культ поета як „генія — опікунчого духа" з його могилою на Чернечій горі, в осередку української землі. З цим культом пов'язується постання народних легенд про Шевченка - борця. Врешті пригадав, яким могутнім надхненником є особа Шевченка для наших каторжан, що караються в совєтських концентраційних таборах.

Другий доповідач перевів аналізу твору „Великий Льох", вияснюючи його формальний зв'язок із середньовічною містерією і хід дії та ролю окремих постатей історіософічним насвітленням.

Третій доповідач вияснила ролю ампліфікацій в греко-римській традиції поетики і реторики, вплив тих останніх на книжні традиції України і докази виявів тих традицій в поетичній творчості Тараса Шевченка. Вияснивши сповільнюючу і поширюючу ролю ампліфікації в поезії, вживаючи для цього прикладу полісиндетону сконтрастованого із асиндетоном, вона зупинилася на ампліфікуючих фігурах в Тараса Шевченка, лише коротко згадавши тематичну ампліфікацію в формі тиради. Доповідач вияснила всі ампліфікуючі звороти й фігури та ілюструвала свою працю художнім читанням уривків поезії Шевченка.

Енерґетичне управління розглядає закиди нелеґального підвищування цін

Вашинґтон. — Працівники Федерального Енерґетичного Управління вже довший час розглядають закиди, що нібито деякі американські нафтові фірми нелеґально підвищували ціни на бензину та інші нафтові продукти. Речники Енерґетичного Управління не назвали пойменно цих нафтових корпорацій, але сказали, що це „загально відомі фірми". Слідство зосереджується довкруги закидів, що ці американські фірми нібито „платили" високі ціни за нафтову ропу своїм власним філіям за кордоном, а опісля в ЗСА підвищували ціни, мовляв, „мусимо покрити зростаючі видатки". Федеральне Енерґетичне Управління твердить, що в більшості випадків цих закордонних філій цілком не потрібно, бо американські корпорації можуть купувати нафтову ропу безпосередньо від країн-продуцентів, а філії справді існують тільки на те, щоб американські корпорації могли „платити" собі високі ціни. Якщо Енерґетичному Управлінню пощастить доказати, що нафтові фірми нелеґально підвищували ціни, то можна сподіватися основної редукції в цінах нафтових продуктів деяких фірм, особливо в цінах бензини.

Британія попереджає про можливість виходу з Европейської Господарської Спільноти

Люксембурґ. — Лейбуристський міністер закордонних справ Великобританії, Джеймс Келлаґен, у понеділок 1-го квітня тут на нарадах міністрів закордонних справ країн Европейського Спільного Ринку попередив своїх партнерів, що Британія готова вийти з Европейської Господарської Спільноти, якщо не будуть прийняті головніші з її вимог щодо перевірки політики цієї Спільноти. Обстоювання такої перевірки Лейбуристська партія заповідала в своїй недавній передвиборчій кампанії. Британія зокрема домагається перевірки сільськогосподарської політики Спільноти щодо висоти цін на харчові продукти, зменшення вкладки Британії в бюджет Спільноти, злагідження постанов щодо районової політики і оподаткування та ставить ряд інших вимог, попередивши тепер, що на випадок, як ці вимоги не будуть узгляднені, уряд Британії переведе в своїй країні загальне голосування щодо виступу тієї країни з Европейської Спільноти, до якої вони приступили 15 місяців дому. Келлаґен при цьому підкреслив тісні зв'язки Британії із З'єднаними Стейтами Америки, даючи виразно до зрозуміння, що ці зв'язки з Америкою мають першенство в політиці Британії. Заява Британії щодо можливостей виступу з Европейської Господарської Спільноти викликала поважну констернацію серед інших партнерів і опісля міністри всіх інших партнерів сильно підкреслювали потребу зберегти европейську єдність. Не передбачається, що Британія може виконати свою пересторогу без дальших переговорів і взаємних компромісів.

Філія Українського Університету в Чикаго



Перед будинком філії УКУ. Група студентів та викладачі, між ними: проф. В. Маркусь, проф. Р. Завадович, о. М. Бутринський, о. І. Кротець.

Чикаго. — (О.П.) Недавно в Чикаго при Суперіор вул. 2305 відкрито філію Українського Католицького Університету ім. Папи Климентія. Папа Климентій був забитим на Кримі, і тому його культ зберігається серед українців.

Вечорами серед тижня і в суботу ранком, крім релігійних дисциплін, викладаються загальні курси — з української культури, історії політичної думки та інші. У програмі є також курс журналістики. На бажання п'яти або більше студентів можуть бути зорганізовані й інші курси. До навчання у філії приймають студентів незалежно від їхнього віровизнання. Засадничо приймають всю молодь, що закінчила середню українську освіту. Так само і старше громадянство може відвідувати курси. Викладачі складаються з місцевих професорів американських університетів, фахових знавців ще з України та місцевих і приїжджих священиків. Оплати є мінімальні і виносять до 15 дол.за курс.

При філії тепер упорядковується бібліотека та читальня.

В будинку має бути влаштована окрема домівка для молоді.

Досягнення української молоді в музиці

Мейпелвуд, Н. Дж. — Американська музична Асоціяція (МЕА), як також Об'єднання учителів-піяністів, що нараховує понад 300 членів в стейті Ню Джерзі, влаштувало в цьому році фестиваль фортепіянових творів сучасних композиторів Південної Америки. У фестивалі взяло участь 6 учнів УМІ кляси Галі Клим, яких у фінальному змаганні, в оцінці 3-х суддів признано в окремих катеґоріях три перші місця: Ларисі Гусак—11 років, Вірі Шевченко — 13 років та Надії Гнат—13 років. Друге місце признано Наталі Шевченко—10 років. Три перші мали взяти участь в концерті переможців цього фестивалю, що його влаштувала МЕА в дні 31-го березня ц. р.

Теодор Курпіта, поет, письменник і журналіст, помер у Чикаґо

Чикаґо. — Минулої неділі, 31-го березня, тут помер на 61-му році життя відомий західньоукраїнський поет, письменник і журналіст, св. п. Теодор Курпіта, відомий також під літературним псевдонімом Теок. Перша збірка його поезій „На доспівах весняних" появилася у Львові в 1934-му році й опісля ще ряд інших збірок, включно із сатиричною „Карикатури з літератури". Був частим дописувачем до „Свободи" і в редакційних архівах очікують ще на свою публікацію ряд його віршованих і прозових творів. Похорон був заповіджений на середу, 3-го квітня з церкви і на цвинтар св. Миколая.

ЮВІЛЕЙНО-КОНВЕНЦІЙНА ЧЛЕНСЬКА КАМПАНІЯ УНС

МЕТА ЧЛЕНСЬКОЇ КАМПАНІЇ	3,000
ДОСІ ПРИЄДНАНО НОВИХ ЧЛЕНІВ	1,129
ДЛЯ ОСЯГНЕННЯ МЕТИ ЩЕ ПОТРІБНО	1,871

Впродовж березня одержала Головна Канцелярія 518 аплікацій нових членів. Серед них по три і більше аплікацій надіслали наступні організатори, конвенційні делегати і секретарі Відділів:

Василь Колодій (В. 191) — 16 аплікацій нових членів, Іван Одежинський (В. 153, 216 і 424) — 14, Микола Команчук (В. 5) — 11, Гелен Олек (В. 22) — 11, Роман Татарський (В. 94) — 11, проф. Олександер Бережницький (В. 127 і 360) — 11, Михайло Кіґічак (В. 240) — 11, Володимир Варшона (В. 266) — 11, Роман Припхан (В. 399) — 11, Лев Вовк (В. 444) — 11, Данило Піщ (В. 458) — 11, Марія І. Юров (В. 219) — 10, Володимир Рефт (В. 120) — 8, Михайло Фединишин (В. 155) — 8, Василь Романишин (В. 254) — 8, Михайло Депа (В. 356) — 8, Павло Шевчук (В. 13) — 7, Карло Кобіто (В. 121) — 7, мґр Михайло Ковальчук (В. 239) — 7, Федір Петрик (В. 362) — 7, Дан Марцинюк (В. 502) — 7, Дарія Оріховська (В. 353) — 6, Іван Кніґницький (В. 430) — 6, Олександра Дольницька (В. 434) — 6, Віра Баніт (В. 473) — 6, Василь Добчанський (В. 54) — 5, Іван Бурній ст. (В. 64) — 5, Андрій Кушнір (В. 83) — 5, Григорій Корбяк (В. 146) — 5, Іван Гуцайлюк (В. 147) — 5, Лев Гардінк (В. 206) — 5, Петро Федик (В. 292) — 5, Павло Фуґа (В. 321) — 5, Павло Сахаревич (В. 460) — 5, Іван Петрунцьо (В. 78) — 4, Йосип Чабан (В. 242) — 4, Степан Островський (В. 270) — 4, Григорій Гаврışків (В. 283) — 4, мґр Осип Стецура (В. 287) — 4, Андрій Данильчук (В. 293) — 4, Ілля Курман (В. 408) — 4, Джанет Боленд (В. 409) — 4, Михайло Малинівський (В. 437) — 4, Марія Сцібайло (В. 452) — 4, Текля Мороз (В. 465) — 4, Семен Чорномаз (В. 490) — 4, Іван Пиндус (В. 39) — 3, Михайло Ольшанський (В. 51) — 3, Йосиф Сидор (В. 90) — 3, Марія Гаравус (В. 127) — 3, Квітка Семанишин (В. 133) — 3, Петро Залуга (В. 183) — 3, д-р Василь Палідвор (В. 204) — 3, Анна Ремик (В. 238) — 3, Василь Миґован (В. 238) — 3, Василь Лещук (В. 303) — 3, Іванна Мельник (В. 418) — 3, Петро Дяків (В. 412 і 427) — 3, і Осип Фариннч (В. 462) — 3.

Юридична комісія плянує переслухування в справі „імпічменту"

Вашинґтон. — З достовірних джерел стало відомо, що Юридична комісія Палати Репрезентантів, яка розглядає можливості формального обвинувачення президента Ніксона, плянує розпочати переслухування в цій справі десь коло 1-го травня ц.р., а до половини червня видати своє рішення, чи передавати справу „імпічменту" цілій Палаті Репрезентантів, чи ні. Деякі із переслухувань Комісією правдоподібно будуть відкриті та передавані на телебаченні. Хоча голова Комісії, демократичний конґресмен Пітер Родіно з Ню Джерзі, відмовився визначити точний розклад праці, та інші члени цієї Комісії заявили, що він також погоджується, щоб переслухання розпочалися коло 1-го травня. Республіканські члени Комісії, які є в меншості, хотіли б, щоб переслухування розпочалися вже 23-го квітня, але демократи твердять, що персонал Комісії потребує більше часу на приготовання цілої справи. Думають, що демократичні законодавці погодяться на участь в цих переслухуваннях адвоката Білого Дому Джеймса Сент Клера, але не відомо, чи вони погодяться, щоб Сент Клер мав право перепитувати свідків.

Скасовано частинно урядову контролю над цінами і платнями

Вашинґтон. — У понеділок, 1-го квітня, Рада для коштів прожитку знесла урядову контролю на понад 165 категоріями продуктів і послуг, а також із додаткових 10 відсотків робочої сили ЗСА. Це масове знесення контролі напевно спричинить підвишки в цінах на різного роду продукти, але також дозволить на підвишки в платнях деяких робітників. Контролі цін і платень були знесені в таких ділянках: різного роду фабричні вироби; в деяких категоріях гуртової торгівлі; у фінансових інституціях як банки, забезпеченеві підприємства, кредитівки тощо; в ділянці послуг (готелі, ґаражі, кіно, театри тощо). Рада для коштів прожитку зняла контролю над платнями таких робітників: поштові робітники, залізничники, робітники в телефонічних компаніях, продавці автомобілів і робітники, які працюють по бензинових стаціях. Але Рада наразі задержала контролю над цінами й платнями тих індустрій, продукти чи послуги яких мають найбільшу тенденцію зростати та як найбільше заторкають пересічного споживача. Таким чином не була скасована контроля цін харчової індустрії, заліза, міді та різного роду машин, будівельної індустрії, а також установ охорони здоров'я і платень стейтових та міських робітників.

Винайдено електричне писальце для писанок

Анн Арбор (ак). — В останніх роках заінтересування українськими писанками зросло поважно не лише серед українців, але також серед американців і канадців. Американські газети й журнали містять широкі та вичерпні статті на тему українських писанок, телевізійні стації демонструють техніку писання писанок, різні американські клюби запрошують українок для показу писанок.

Та ті, що вміють декорувати писанки, знають, що це не легке діло, яке вимагає багато зусиль та терпеливости. Дотеперішня техніка писання писанок: розтоплювати віск над свічкою чи в мисочці, дим зі свічки часто шкодить очам. І ось недавно поінформовано, що інж. Василь Огар винайшов електричне писальце, що в своєму збірнику містить плинний віск, а скількість його вистачає на вдекорування половини писанки. Само писальце (кістка) є величини автоматичної ручки до писання, з електричним шнурком з одного кінця й тоненьким пером (капілярна лійка) з другого, що своїм ширшим кінцем служить збірником на віск. Вистачить включити писальце до електричного контакту (120 вольтів) і наповнити лійку-збірник малими осколками бджільного воску і писальце за п'ять хвилин готове до писання.

Писальце має ще одну прикмету: ним може писати кожний, навіть маленька дитина. Лінії та декорації виконані цим писальцем є рівні та чіткі.

Винахідник електричного писальця інж. В. Огар відомий, як громадський діяч на терені Детройту й Анн Арбору. Він і його родина належать до 292 Відділу Українського Народного Союзу.

КУРС ПИСАННЯ ПИСАНОК

Блюмінґтон, Інд. — Цьогорічні курси писання писанок в Блюмінґтоні почалися 1-го березня й тривали до кінця місяця. Курси вела Зиновія Кравчук. Заінтересування українськими писанками та народним мистецтвом було велике. Серед учасників курсу, крім американців, були теж поляки, новозеляндці, італійці та інші. Курс був поділений на дві групи. Всіх учасників було понад двадцять осіб, головно студентів університету.

Совєти хотіли б мати базу в Австралії

Сідней, Австралія. — Совєтський уряд звернувся минулої п'ятниці, 29-го березня, до уряду Австралії з формальною пропозицією встановити на австралійській території базу для слідкування за штучними сателітами. Уряд З'єднаних Стейтів Америки, поінформований про цю пропозицію, висловив негайно своє застереження, що така база може бути використана для моніторування секретних пересилань з і до американських баз в Австралії. Пропозицію щодо встановлення совєтської сателітно дослідної станції на австралійській території видвигнула формально совєтська наукова місія під час свого побуту в тій країні. В пропозиції сказано, що це була б наукова станція, яка слідкувала б за рухами совєтських штучних сателітів та яка була б під спільною совєтсько-австралійською контролею. Американський амбасадор в Австралії, Маршал Ґрін, в зустрічі з австралійським міністром закордонних справ Аленом Ренуфом висловив рішуче застереження проти такого пляну, відкликаючись на інші випадки використовування Совєтським Союзом своїх наукових станиць для збирання стратегічних інформацій. З'єднані Стейти Америки мають в Австралії кілька своїх військових баз, включно з одною, яка вдержує зв'язок з підводними човнами, озброєними атомовими ракетами. Австралійський уряд ще не відповів на совєтську пропозицію.

Чіле продовжуватиме нормальні зв'язки з Великою Британією

Сантіяґо. — Чілійський міністер закордонних справ Ісмаель Гуерта заявив кореспондентові газети „Ель Меркурійо", що минулотижневе рішення британійського уряду зупинити економічну допомогу та продаж зброї для Чіле не матиме впливу на „добрі відносини" між цими двома державами. Як відомо, британійський міністер закордонних справ, повідомляючи минулого тижня про це рішення, заявив, що майбутня політика Лондону відносно чілійської хунти, яка 11-го вересня 1973-го року повалила владу марксистського президента Сальвадора Альєнде, буде базована на тім, чи хунта старатиметься привернути демократичну систему для Чіле, а також чи людські права будуть забезпечені та респектовані в цій південноамериканській країні. Думають, що хунта не зареаґувала гостріше на це рішення британійського уряду з огляду на те, що економічна допомога Лондону виносила тільки 9 мільйонів долярів річно.

Вибрано комітет для зорганізування і переведення XXV Зустрічі Українців Америки і Канади

Ню Йорк. — На окремих ширших сходинах, які відбулися тут у великій залі Організацій Українського Визвольного Фронту з кінцем минулого місяця, обрано окремий Комітет для зорганізування і переведення XXV Зустрічі Українців Америки і Канади, яку запляновано відбути в днях 6 і 7 липня 1974 р. на Оселі СУМА в Елленвілл.

Наради відкрив і ширше зупинився над значенням влаштування таких зустрічей голова Головної Управи ООЧСУ проф. Іван Вовчук. Зустріч повинна відзначити 30-ліття УГВР, 500 жінок-героїнь Кінґіру і висловити свій протест проти переслідувань і ув'язнень культурних діячів в Україні.

До Управи Комітету увійшли: поручник Лев Футала — голова, мґр Євген Гановський і Дарія Степаняк — заступники голови, Я. Косановський — секретар. Фінансова комісія: д-р В. Савчак, М. Кормило, Г. Бура; комісія преси і інформації: д-р О. Соколишин. ред. В. Левенець, Г. Цебрій; імпрезова комісія: інж. М. Бурчак, маестро Ф. Луцишин і К. Василик; господарська комісія: В. Костик, К. Пиль, М. Кузик, А. Стахів, В. Щур, С. Сарабин, І. Макар, М. Голубець і представниці ОЖ ОЧСУ; комісія для підготовки друкованої програмки: Б. Вітюк, Г. Добуш, В. Босак, Я. Воловодюк. інж. І. Кравчук, В. Расяк, В. Маґаль; члени комітету: В. Наум, інж. М. Сірий, М. Коцка, М. Шашкевич і М. Борщ; порядкову службу в часі Зустрічі перебрав на себе Відділ ООЧСУ в Йонкерсі.

Як відомо, Зустрічі Українців Америки і Канади, організовані Організаціями Визвольного Фронту обидвох теренів, відбуваються кожнорічно і в них беруть участь тисячі осіб старшого покоління і молоді.

Проф. Г. Д. Вібе доповідав на „Українському вечорі" в Вінніпезі

Вінніпеґ (Ц.М.), — На традиційному „Українському Вечорі" Клюбу Українських Професіоналістів і Бізнесменів Манітоби дня 20-го березня ц. р. головну доповідь виголосив д-р Г. Д. Вібе, професор української й російської мов у Департаменті Славістики Манітобського університету. Нав'язуючи до організації Департаменту в 1949 р. за президентури д-ра А. Г. С. Джілсона проф. Яр. Рудницьким, д-р Вібе відзначив заслуги Клюбу в рр. 1950-56 при розбудові цього Департаменту, а саме через зорганізування „Фонду Українознавства" під головуванням М. Смеречанського й удержування повних п'ять років другого професора в Департаменті, д-ра Павла Юзика, теперішнього сенатора в Оттаві. При співпраці Клюбу й широкого громадянства, Департамент розвинувся за перших 25 років у престижевий центр українознавства й славістики, що притягає собою на студії не тільки кандидатів із Манітоби, чи Канади, але й з Америки, а навіть із далекої Австралії. Проф. Вібе висловив подяку Клюбові за його дотеперішню допомогу й просив і на дальше піддержувати Департамент. Доповідь проф. Вібе була виголошена зразковою українською мовою (сам він студіював в УВУ в Мюнхені й одержав там докторат на основі праці „Куліш як біограф Гоголя" в 1971 р.). Гостя представив д-р В. Гладій, дякував в імені Клюбу суддя І.Соломон. Приявними на цьому вечорі були теж гості з Европи: проф. Вол. Кубійович та д-р А. Фіголь, яких представив Клюбові д-р Яр. С. Кальба. Зібранням проводив голова Клюбу, адвокат Іван Карасевич (молодший).

Тлінні останки д-ра Івана Макуха перевезено з Австрії до ЗСА



Св. п. д-р Іван Макух

Гемтенбурґ, Н. Й. — На недавно заснованому тут українському католицькому цвинтарі св. Духа спочивають від січня цього року тлінні останки св. п. д-ра Івана Макуха, одного з найвидатніших політичних і громадських діячів Західньої України, що їх перевезено, старанням його родини, із цвинтаря в Зальцбурґу в Австрії.

Св. п. д-р Іван Макух був адвокатом в Товмачі в Західній Україні та організатором Товмацького повіту, послом в австрійському парляменті та сенатором в польському соймі. Після Листопадового Зриву, д-р Іван Макух ввійшов в склад Уряду Західньо-Української Народної Республіки як секретар внутрішніх справ. Після заломання фронту в Галичині, він разом з Українською Галицькою Армією перейшов за Збруч та був найменований на заступника секретаря внутрішніх справ Уряду Української Народної Республіки під проводом Ісаака Мазепи. Повернувшись після програних змагань до окупованої поляками Галичини, продовжував працю над організацією Товмацького повіту і в 1928 році був обраний на сенатора в польському соймі, продовжуючи там свою турботу та оборону прав українського населення. Під час Другої світової війни виїхав, разом з тисячами інших, на еміграцію та перебував в околиці Зальцбурґу в Австрії, де й написав видану опісля Українською Громадою Америки книжку споминів: „На народній ниві". Помер в Зальцбурґу.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian daily
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

І перед мертвим страшно

У великій, роздутій і повчальній статті „Питання критики", що її помістив відомий поклонник режиму М. Шамота в „Літературній Україні" ще 8-го лютого ц. р., нарікається на популярність Василя Симоненка серед українських поетів, якого, головно молоді українські мистці пера, ставлять як взірець для української молоді, зокрема для тієї її частини, що цікавиться поезією. М. Шамота не тільки гостро виступає проти культу Симоненка, але називає такий підхід „суб'єктивізмом". Він пише:

„Візьмімо, для прикладу, образ Василя Симоненка, як він вимальовується в нашій критиці. Важко знайти оглядову чи проблемну статтю про поезію, ба навіть рецензію на поетичну збірку, де не фіґурувало б ім'я цього поета. Він — взірець для молоді, він поетична совість цілого покоління. Часто-густо це нічим не підтверджується, це вже критичне кліше, шабльон, штамп. Немає нічого дивного, пише далі Шамота, — коли цей критичний бум навколо імени поета повертається до нас у вигляді творів на вільну тему вступників на філологічні факультети і звучить так: „Мені подобаються твори багатьох сучасних українських поетів, але найбільше я люблю читати Василя Симоненка . . . Я забуваю про все, коли гортаю збірку його творів. Мені здається, що я читаю вірші Шевченка, Франка, Лесі Українки". „Цей „твір" надрукований видавництвом Київського університету у „Порадах вступникам до вузів" у 1959 році, вдруге — в 1971, втретє — в 1973. І ця учнівська вправа все ще подається як взірець, і оцінка творчости поета залишається без поправок і уточнень..."

„Як видно, ми не навчили учнів і студентів ставитись до творчости поета, в тім числі до В. Симоненка, тверезо, об'єктивно, зберігати власну гідність у розмові про поетичний твір. Поет цей рано помер і відомий нам у пору його формування. Рядом простих за формою і глибокозмістовних та експресивних віршів, він обіцяв вирости у помітну постать нашої літератури. Ці вірші друкувалися і друкуються у нас щедро. Але писав він не тільки такі вірші. Чимало в його доробку було незрілого, ідейно нечіткого, нераз поет припускався перебільшеного чи спотвореного вияву національних почуттів. Націоналістична еміґрація підхоплювала такого роду помилки поета, роздувала і заохочувала їх . . ." І тому „підносити творчість Симоненка, як взірець для літературної молоді, міряти Симоненком інших поетів, видавати його за приклад щирости і громадської мужности — це треба рішуче відкинути, бо це не відповідає істині . . ."

Стільки сказав М. Шамота. З його слів недвозначно виходить, що В. Симоненко популярний серед української молоді за його глибокий і щирий патріотизм. Алярмуюча стаття Шамоти доказує, що національні процеси далі продовжуються, зокрема серед студіюючої молоді і навіть мертвий Симоненко наводить страх на режимників.

Трагічна дійсність

Справа депортації з СССР совєтського письменника, нобелівського лавреата А. Солженіцина, поволі зникає з сторінок західньої преси. Ще деяку сенсацію викликав приїзд до Солженіцина сім'ї депортованого письменника, але в основному А. Солженіцин і його доля перестали бути на відтинку масової інформації „дуже актуальними" новинами. На це склалися різні причини, але, як тепер вже цілком ясно, головною причиною було те, що західній офіційний світ, включно з урядом ЗСА поставився цілком „невтрально" до факту депортації А. Солженіцина, демонструючи цим способом свою фактичну незаінтересованість всім тим, що діється на відтинку основних прав людини в СССР, прийнявши совєтську тезу, що все це „внутрішня справа" даної держави і ніяка інша держава не має права втручатися у внутрішню політику другої дежави.

Очевидно, того роду постава західніх держав до справи найвидатнішого совєтського дисидента прекрасно відповідає плянам совєтського уряду, який без сумніву на це розраховував, рішаючися на „видворення" з СССР Солженіцина. Очевидно, окремі західні уряди на вістку про депортацію поспішили з запевненням для Солженіцина і його сім'ї права азилю, але на цьому закінчилося офіційне заінтересування його справою.

Справи А. Солженіцина і долі дисидентів в СССР не поставлено на порядок дня в Комісії прав людини Об'єднаних Націй, а також, цілком її промовчується на сесіях другої фази Европейської конференції для справ безпеки і співробітництва в Женеві. Це діється у той же час, коли на цих сесіях продовжується своєрідна академічна дебата про „вільний обмін ідеями і людьми" між Заходом і совєтським бльоком. В обличчі повної мовчанки у зв'язку з А. Солженіциним про вартість цієї „академічної дебати" в Женеві не приходиться й говорити. Не є також ніякою таємницею, що уряд ЗСА систематично і дуже підкреслено оминає всі такі питання, які можуть в якійсь мірі зашкодити „політиці відпруження", адвокатами і гарячими подвижниками якої є президент Ніксон і державний секретар Г. Кіссінджер.

Не диво, що у тій „морозній" зовнішній атмосфері, як інформують закордонні кореспонденти з СССР, між дисидентами в СССР після депортації Солженіцина почали виявлятися деморалізуючі настрої. Такий розвиток ситуації треба вважати як неминуче явище, на що розраховував Кремль, рішаючися на депортацію Солженіцина. Внутрішня і зовнішня ситуація ніяк не сприяє закріплюванню дисидентського руху, який в СССР знайшовся перед дуже важкими випробуваннями.

Бразилія шукає торговельних зв'язків із комуністичним Китаєм

Бразилія. — Бразилійський міністер закордонних справ у неділю, 31-го березня, повідомив, що бразилійський уряд незабаром вишле до комуністичного Китаю спеціяльну місію, завданням якої буде розглянути можливості встановлення торгівлі між цими двома країнами. Це буде перший раз, що Бразилія матиме будь-який офіційний контакт з Пекіном, бо, як відомо, Уряд Бразилії вже довший час є під контролею збройних сил, які є правих політичних переконань.

Панас Феденко

ЗАПРОПАЩЕНА РЕВОЛЮЦІЯ

Мюнхен. — Цього перевороту ждали освічені люди більше як сто років. Тарас Шевченко в своєму „Дневнику" висловлював надію на руїну царського режиму і в передсмертних поезіях пророкував: „Козак безверхий упаде, розтрощить трон, порве порфиру, роздавить вашого кумира"... І це сталося 10 березня нового стилю 1917 року. Вся людність величезної імперії захоплено привітала ліквідацію самодержавного режиму. Від революції сподівалися маси не так політичної свободи (неписьменні люди не вміють як слід використати вільне життя), як задоволення своїх матеріяльних інтересів і соціяльних потреб.

Пригадую, як в Петербурзі в березні 1917 р. в приміщенні української Просвіти відбулося віче українців-робітників. Вони нарікали на тяжку 10-годинну і довшу працю в промислових підприємствах, в нездоровій атмосфері при машинах, і на оплату їхньої роботи. Згадую віча Української Соціялдемократичної Партії, на які сходилися у к р а ї н ц і, що служили в полках ґвардії та в інших частинах армії. Були між ними й ранені та інваліди, що приходили на „мітинґи" із шпиталів. Оповідали, як їх посилали майже неозброєних проти німецького війська, що мало високу воєнну техніку. Ці вояки були в більшості селяни - хлібороби. В промовах на вічах говорили про земельну реформу, про розділ великої земельної власности на користь малоземельних і безземельних селян. Згадували промовці й „вражу бабу Катерину", що „степ широкий, край веселий панам наділила".

Закінчення війни і широких реформ на користь мас робітництва й селянства сподівалися люди, збуджені революцією до активної участи в громадському житті. Надії свої покладали народні маси на соціялістичні партії, бо в програмах цих партій говорилося про оборону інтересів робітників і селян.

Соціялістичні партії створили виборні ради робітничих, і селянських уповноважених (депутатів) з перших днів революції. До голосу цих організацій прислухалися мільйони людей. Однак, уряд Російської республіки створено із представників Державної Думи, обраної за царського режиму, в якій рішальний голос мали представники кляси поміщиків і капіталістів. На кількасот членів Думи було в ній тільки біля двох десятків соціялістів.

Можна спитати: чому соціялістичні партії, мавши за собою маси, організовані під проводом рад, не створили відразу свого уряду і не здійснили своєї програми?

Щоб це зрозуміти, треба дещо сказати про політичні ідеї і про теорії російських соціялістичних партій. Ці партії пильно вивчали твори німецьких ідеологів Маркса й Енґельса, які писали, що соціялістична партія, взявши владу в нерозвиненій країні, стане в безвихідне положення: вона не зможе приступити до створення соціялістичного господарства, мусітиме розвивати капіталізм і таким чином втратить довір'я й піддержку народних мас. Згідно з теорією Маркса - Енґельса, соціялізм може бути створений на основі високорозвиненого капіталістичного господарства.

Російські соціялісти бачили, що Росія мала недорозвинене капіталістичне господарство і тому боялися взяти владу в свої руки, щоб „не поскоромитися", не попасти в необхідність потурати розвиткові капіталізму. Тому створено формулу: мовляв, соціялістичні партії будуть піддержувати Тимчасовий уряд, створений Думою, остільки, оскільки той уряд буде здійснювати завдання демократичної революції. Щоб збільшити авторитет Тимчасового уряду, соціялістичні партії дозволили членам стати міністрами в тому уряді, що мав більшість представників буржуазних партій колишньої Думи.

Таким чином створилася ненормальна с и т у а ц і я: вплив у народних масах мали соціялістичні партії, а влада належала Тимчасовому урядові, де перевагу мали партії буржуазні. Цей уряд не хотів бачити, що народні маси і військо були війною втомлені і збирався вести війну до останньої перемоги над Німеччиною та Австро - Угорщиною. Земельну реформу Тимчасовий уряд відкладав до Установчої Ради (конституанти), яку мали вибрати вільними голосами.

У цих обставинах партія большевиків на чолі з Леніним могла легко розвинути свою пропаґанду й агітацію проти Тимчасового уряду та соціялістичних партій, що його підтримували. До 1918 р. большевики ще називали себе соціялдемократами, але від демократизму Ленін та його послідовники стояли дуже далеко. Ленін прямував до диктатури своєї партії. Ленін називав Росію після упадку царату 1917 р. „найвільнішою країною в світі", але цю політичну свободу хотів використати для захоплення влади в свої руки.

Партія Леніна головну пропаґанду поширила у війську. В червні 1917 р. спроба уряду відновити воєнні дії проти Центральних держав не мали успіху: військо не хотіло воювати. Ленін кинув клич серед війська, мовляв, російський Тимчасовий уряд хоче кров'ю солдатів служити „інтересам капіталістів" Англії, Франції, Америки та інших держав, які були в союзі з Росією проти Центральних Держав. Большевицька агітація проти „війни за інтереси капіталістів" мали вплив на маси війська, і Ленін, спираючись на полки армії та на моряків у тодішній столиці Росії — в Петербурзі, скинув Тимчасовий уряд і захопив владу 7 листопада 1917 року.

Ленін теж пильно читав твори Маркса й Енґельса і не вірив у можливість створити соціялістичний лад у відсталій Росії, де була поширена „справжня дикість" (це його слова). Тим то він до Першої світової війни 1914 року завзято полемізував проти російських соціялістів - народників, котрі вважали, що російське селянство може будувати соціялістичний лад на основі спільного господарства: „соціялізація землі". Цю програму ширила партія соціял - революціонерів.

Перша світова війна зробила переворот у поглядах Леніна. Він, живучи в Швайцарії, почав писати, що світова війна „капіталістів" мусить завершитися світовою пролетарською революцією. Тому, коли в Росії впав царський режим в березні 1917 р., то Ленін вирішив, що російська революція буде „сиґналом" для всесвітньої соціялістичної революції. Хоча, мовляв, нерозвинена Росія сама не може створити у себе соціялістичний лад, однак російська революція, на чолі з партією большевиків, буде прикладом для робітників у країнах індустріяльних: вони учинять у себе революцію і навчать теж робітників Росії, як треба будувати соціялізм...

Надії Леніна на світову революцію не справдилися. Але він і його наслідники диктаторського режиму вміли силою зброї накинути свою владу й устрій іншим народам після Першої світової війни (теж Україні). За Другої світової війни Москва захопила під свою команду половину Европи.

1917 р., вернувшися з Швайцарії, Ленін назвав Росію „найвільнішою країною на світі". Але, захопивши владу в свої руки, Ленін створив режим, оснований на терорі. Це тиранія однієї партії, що спирається на насильстві на фальшивій пропаґанді, на армії шпіонів і катів. Не треба забувати ролі пропаґанди в системі комуністичної диктатури. Монопольна партія запаморочує своєю пропаґандою не тільки мозки підданих комуністичного режиму, але ця пропаґанда ширила свою отруту й досі її ширить у вільному світі. Загально відомо, що ватажки італійського і німецького фашизму (Муссоліні й Гітлер) училися у Леніна й Сталіна, як будувати диктатуру в своїх країнах. Але з них були невдалі учні...

Один соціолог писав, що революція усуває (мирним шляхом або силою) перешкоди, які не дають суспільству розвиватися. Режим комуністичної диктатури загальмував поступ народів, бо замість свободи, створив режим державного рабства.

І. С. Коропецький

ДО ПОЛОЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЇ У ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

Вістки, які останнім часом появилися в нашій пресі про загрозу цілковитої денаціоналізації українських переселенців у Бразилії та інших країнах Південної Америки є затривожуючі. Якщо цей процес ітиме далі подібними темпами, як досі, то незабаром у цих країнах не залишиться навіть сліду з українського елементу. А він під оглядом культурним чи навіть політичним був доволі поважний у свій час. Поміщуючи редакційну статтю на цю тему в своїм числі з 22-го березня, „Свобода" підкреслила тим критичність ситуації. Не можна не згодитися з пропозиціями „Свободи" відносно протидії цьому явищу. Без сумніву, акція будови церков, культурних установ і подібних заходів сповільнить на якийсь час денаціоналізацію цієї вітки української еміґрації.

Одначе, можна сумніватися, чи така розв'язка — якщо б навіть була зреалізована — стримає цей процес на довшу мету. Досвід історії показує, що денаціоналізація навіть національно свідомої, але територіяльно розсіяної еміґрації є неминуча. З другої сторони можна навести приклади на те, що компактне поселення дозволяє затримати еміґрантам їхню національну ідентичність. Отже, які перспективи перед нами, коли ми хочемо бачити наших дітей і внуків українцями? Єдина альтернатива, яка приходить на думку, це ідея, яка обговорювалася в таборах утікачів в Европі при кінці сорокових років і яку недавно ґрунтовно проаналізував мґр Роман Ільницький, а саме, поселення українців в одній з провінцій Канади. На його думку, найкраще на це надається Манітоба.

Наперед, які з такого поселення користі мала б Канада? Здається, що можна очікувати найприхильнішого прийняття такого проєкту з боку цієї країни. Проблемою Канади з її необмеженими економічними можливостями є потреба побудови людського і господарського получення між розвинутими західнім і східнім побережжями. Розбудова Манітоби була б важливим звеном у цім мості. Далі, канадське сільське господарство, в якому більшість евентуальних поселенців могла б бути затруднена, має колосальні можливості в часах все більшого попиту на харчові продукти на світовім ринку. Відповідна інформація та заходи перед урядом Канади в цій справі могли б увінчатися навіть його готовістю фінансувати таке переселення. Преценденс такої ідеї був уже в повоєнних часах.

Такими можливостями були б зацікавлені в першу чергу наші еміґранти в Південній Америці і також українці в інших країнах світу, зокрема Европи. В цей спосіб вони не тільки зберегли б своє національне обличчя, але також поліпшили б значно своє матеріяльне становище. Подібної реакції не можна очікувати від більшости еміґрації в ЗСА та Канаді, яка вже є добре акліматизована і господарсько відносно добре забезпечена. Все таки не можна виключати можливости, що якась її частина прилучилася б до цієї акції індивідуально, чи в якійсь зорганізованій формі.

Одначе, для цієї останньої були б інші користі з такої акції. Не можна робити собі ілюзій, що ця частина еміґрації є відпорна на асиміляцію. Навпаки, цей процес проходить дуже інтенсивно. Вистачить поглянути на зростаючий відсоток мішаних супруж, спадок членства у молодечих організаціях і подібне. Насувається питання, для кого ми розбудовуємо різнородні організації, все нові катедри українознавства по різних університетах, пресу, чи навіть убезпеченеві товариства, коли не буде українського доросту, щоб міг з них користати. Лише територіяльне скупчення українських переселенців забезпечить збереження біологічної субстанції української еміґрації і лише на такій базі буде можливим збереження української ідентичности поза батьківщиною на довшу мету. Тоді й наша теперішня праця буде мати перспективи. Що більше, існування такого скупчення вплине позитивно на самооборону всіх українців, де вони б не були, перед асиміляцією. Далі, акція такого масового переселення правдоподібно змобілізувала б до якоїсь міри цю краще зорганізовану вітку еміґрації. Бо, щоб людська спільнота могла існувати, далі розвиватися та мати до себе самої пошану та довір'я, вона мусить мати перед собою завжди якісь конкретні завдання. Чи може бути краща ціль, як допомогти своїм землякам і тим причинитися до збереження самого себе? Вкінці, не можна переоцінити впливу вже самого існування такого українського скупчення на зовнішній світ, а зокрема на життя на батьківщині.

Напевно, хто прочитає ці рядки, усміхнеться і скаже все гарно, але наскільки це реальне. Правдоподібно так усміхалася більшість жидів майже сто років тому назад, коли вони слухали пропозицій Теодора Герцля про потребу масового заселення Палестини. Чи не варто було б тепер нам, як тоді жидам, призадуматися над подібним проєктом? Китайці кажуть, що подорож довкола світу починається першим кроком. Тим першим кроком у нашому випадку повинна бути конференція зацікавлених цією справою людей, а такі є, яка повинна докладно оформити цю ідею. Тоді з цим проєктом можна було б старатися зацікавити належних людей та належні інституції. Можна починати робити й інші заходи в цьому напрямі. От, наприклад, доходять вістки, що в Канаді вкоротці має бути зорганізований центр українських

(Закінчення на стор. 3-ій)

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

КОНЦЕРТ „ГОМОНУ" ТА „ОРЛИКА" В НЮ ЙОРКУ

В неділю 24 березня 1974 р. відбувся гостинний концерт чоловічого хору „Гомін" під диригентурою Ярослава Бабуняка, Танцювального ансамблю „Орлик" під керівництвом Марії Бабич і Дмитра Парадюка з Великої Британії, з виступами співака - бандуриста Володимира Луцева.

Українське мистецтво ще раз переконало всіх сущих, що воно є справжнім мотором, що об'єднує українців різних переконань у вільному світі в одну велику родину, відновляє любов до рідного, будує та закликає до праці.

Якщо мова про фахову оцінку концерту, то це була зворушлива мистецька подія. Зворушлива, бо зуміла викликати стихійну реакцію публіки. Майже кожне виконання точки програми кінчилося довготривалою бурею оплесків.

Концерт українських ансамблів з Великої Британії заслужено здобув серця ньюйоркської публіки, що по береги виповнила залю Фешин Інституту при 24-ій вулиці.

Українське мистецтво, а зокрема хор, бандура і танок — це невід'ємні компоненти природи української душі. Воно через вікову силу своєї самобутности та невмирущости поглиблює національну свідомість і закріплює та зберігає почуття національної ідентичности в душах нашої молоді.

Жаль тільки, що досі західня музика, за скупими вийнятками, не зуміла збагатитися надбанням українського мистецтва. Воно, як сплячий велетень, очікує пробудження, щоб сповнити свою велику місію.

Хор „Гомін" зробив успішні кроки в тому напрямі. Чужинецька преса з великим захопленням оцінила наше музичне й танцювальне мистецтво. І так, наприклад, на міжнародному фестивалі в Лянґохлен (Валія), хор „Гомін" здобув декілька разів друге місце, а опісля перше відзначення, що його особисто вручила корові княжна Марґарета, сестра королеви Великої Британії.

До концерту можна мати й деякі застереження. Але в порівнянні до цілости, вони незначні. Їх можна обговорити окремо з мистецькими керівниками з метою ще більш успішнішої праці на добро нашої справи.

Хор „Гомін" і танцювальний ансамбль „Орлик" зараховуємо до найкращих мистецьких одиниць у діяспорі. Нашу рецензію кінчимо цитатою з „Оди до пісні" Р. Купчинського:

„Пісне! Величня, рідна пісне!
Розправ свої
високолетні крила
В великий день!
Без Тебе серце в грудях
трісне.
З тобою викрешемо з серця,
як з кресила
Святий огонь.
І підемо, через побіду в полі,
Обмиті з крови й ран,
на зустріч волі!"

Ігор Соневицький

А. ШТЕФАН

Монс. АВГУСТИН ВОЛОШИН

У 100-РІЧЧЯ НАРОДИН БАТЬКА КАРПАТО-УКРАЇНСЬКОГО ВІДРОДЖЕННЯ.

3

У цій критичній ситуації А. Волошин випрацював документальний еляборат для оборони кирилиці в церковних книгах. Та хоча він був ласкавий, доброзичливий, не боявся виступити проти сильних всього міра, коли вони були несправедливі або незаконні. Досить пригадати тут його інтерв'ю з румунським журналістом 16 березня 1939 в Сиготі, якому, між іншим, сказав: „Гітлер ганебно зрадив нас!" Це інтерв'ю опублікувало між іншими і віденське „Ноє Фрає Пресе". Мабуть і ця замітка була однією з причин, що німецький посол в Београді поїхав до Волошина в Заґребі під кінець березня 1939 і запросив його, щоб був гостем німецького уряду, а сам Гітлер у своїй промові в Райхстаґу 28 квітня 1939 згадав і Карпатську Україну та інтервенцію румунського короля Карла в її інтересі. Однак, — продовжував Гітлер, — ситуація змінилася так, що він, на жаль, не міг сповнити прохання короля Карла. (Про цю маловідому подію гляди The Trident, New York, vol. 3, N. 4-5, p. 3, або в збірці промов Гітлера).

Та-тут треба нам згадати оборону кирилиці в церковних книгах. Мадярські владики вже від перших років XX віку підготовляли акцію на зміну кирилиці в латинські букви за мадярським правописом. Відносно цієї акції в часі Першої світової війни мадярська влада зискала підтримку остригомського римо-католицького архиєпископа — примаса словацького походження Яноша Черноха (1852-1927), українського походження пряшівського єпископа Степана Новака (1879-1932) та його священика д-ра Степана Семана (1880-1937) і з Гайду - Дорозької Єпархії вже перед цим згаданого будапештянського греко-католицького пароха Еміля Меллеша — й з їхньої допомогою розпочала вирішну акцію проти кирилиці.

Граф Куно Клеберсберґ (1875-1932), політичний державний секретар прем'єра графа Іштвана Тиси (1861-1918), скликав представників всіх трьох єпархій на нараду в справі „реформи правопису" церковних книг греко-католицької Церки до Будапешту на день 5 серпня 1915. Вище згадані прихильники „реформи кирилиці" прийшли, але гайду-дорозький єпископ Степан Міклошій зігнорував запрошення і не прийшов. Несподіванкою було те, що мукачівський єпископ мадярського походження Антоній Папп (1867-1945, мукачівський єпископ 1912-1924) рішуче виступив проти реформи.

Наради відкрив примас Чернох,який силою свого авторитету натискав на єпископів і їхніх дорадників, застращуючи їх тим, що опір проти запровадження мадярського письма межує із „державною зрадою". З мукачівців перший виступив А. Волошин, який реаґував на загрозу „державної зради" і сказав: „Здається, пан примас не є вірно поінформований, бо інакше вже від самого початку був би відкинув своє посередництво". В дальшій частині своєї промови. А. Волошин сказав: „Обвинувачую тих греко-католиків (думав тут на Е. Меллеша, єп. Новака і тов.),які інформували уряд, що з нашим народом і нашою мовою можна пускатися в таку погану гру, на яку в історії немає прикладу. Турки не накинули своєї азбуки своїм підданим грекам, сербам чи мадярам, москалі лишили поляків та німців з їхньою власною азбукою.... У нашій державі жиди, серби, румуни, навіть і цигани можуть уживати своєї абетки. Але „патріотичні добродії" вибрали нас, русинів, щоб нищити нашу особливість примушуючи нас прийняти негідний альфавит.

Гостро критикували „реформу правопису" ще каноніки Петро Гебей, Семен Сабов і Юрій Шуба. Акція проти кирилиці скінчилася з неуспіхом, бо віденський нунцій — очевидно з розказу Святішого Отця Бенедикта XУ (1854-1922, Папа 1914-1922) — „імпозуіт сіленціум-зарядив мовчанку" на реформу, що передав через каноніка Ю. Шубу. Внаслідок цього примас Чернох, єп. Новак та інші церковні прихильники та опоненти реформи кирилиці мусіли застановити дискусію і залишився статус квоанте, тобто кирилиця залишилася в церковних книгах. Однак, мадярський уряд помстився так, що заборонив уживання кирилиці в державних і церковних школах.

Вершком діяльности Августина Волошина на церковному полі було очолюване ним відзначення 950-ліття Хрищення України з величавою маніфестацією національно-культурної єдности Підкарпаття в літі 1938 року в Невицькому біля Ужгороду. Тоді то видано пропам'ятну відзнаку з написом „Пречиста Діво Маріє — Царице України, спаси нас!". Коли ж кілька місяців пізніше, Августин Волошин, вже як прем'єр Карпатської України, звернувся до Святішого Отця Пія XI-го (1857-1939, папа 1922-1939), щоб назначив єпископа для Карпатської України, то Святіший Отець прислав єпископа Діонизія Нярадія для обслуги вірних Карпатської України. Прохання негайно приготовив і предклав для вирішення тодішній папський державний секретар Евген Пачеллі, якого по смерти Пія XI вибрано Папою і прийняв ім'я Пій XII (1876-1958(-па 1939 1858). Цей самий Святіший Отець визначив о. Августина Волошина титулом Монсеньйор.

(Продовження буде).

Гартфорд в поклоні великому Кобзареві України

Заходами місцевого Відділу УККА при співпраці інших організацій, а зокрема Рідної Школи, відбулась вн-еділю, 10 березня 1974 року, в Українському Народному Домі Святочна Академія в честь великого Генія України Тараса Шевченка.

Академію започатковано Шевченковим „Заповітом" у виконанні молоді Рідної Школи під диригентурою дир. Рідної Школи інж. Александра Пришляка.

Відкриваючи Святочну Академію голова Відділу УККА д-р Осип Теслюк в сконденсованій формі схарактеризував капітальний вклад Тараса Шевченка в поширенні загальної свідомости українського народу, його вплив на формування національної індентичности, як в минулому так і в сучасному періоді.

Діточий хор Рідної Школи під диригентурою Ігоря Стасюка відспівав „Думи мої", а відтак Леся Зборовська відчитала короткий реферат про Тараса Шевченка. Вірш „Тарасові Шевченкові" — Л. Полтави віддеклямував А. Волошко, опісля хор відспівав „Реве та стогне", а Даруся Пришляк віддеклямувала „Три шляхи широкії".

В другій частині діточий хор відспівав „Садок вишневий", „Чом, чом земле моя", „Гей ставайте рядом" в переплеті деклямацій „Минають дні, минають ночі" —Геня Дубік, „Поклін Тарасові" — А. Зборовський і уривок з „Гамалії" — О. Зборовський.

Досконало опрацьовану святочну доповідь виголосив Іван Кукіль, в якій при відповідних прикладах визначних наукових українських діячів підкреслив, епохальне значення в історії України Тараса Шевченка, як духового батька українського народу та його безсмертної ідеї. Шановний прелегент згадав, що московські фальсифікатори Шевченка не осягнули бажаного результату, натомість у висліді правдивого Шевченкового слова зродились його гідні спадкоємці, які не завагались повторити його слова „Караюсь, але не каюсь".

Учениця Рідної Школи Даруся Зелез віддеклямувала „Чигирин", а О. Стельмах „До Основяненка".

В кінцевій частині наші довго очікувані гості з Ню Йорку пані Олена Замята — сопрано, при муз. супроводі проф. Евгена Крахна, відспівала „Садок вишневий коло хати" — муз. М. Лисенка, „Ой одна я, одна" — муз. М. Лисенка, „Утоптала стежечку" — муз. Я. Степового.

Пан Юрій Федорів — баритон, при тому ж муз. супроводі відспівав „Реве та стогне" — муз. М. Лисенка, „Ой чогож ти" — муз. К. Стеценка і „Гетьмани" — муз. М. Лисенка.

Обидвоє мистці полонили своїми співами слухачів, за що були щедро нагороджені рясними оплесками.

Відспіванням українського національного гимну закінчено Святочну Академію.

П. Ш.

Висококультурний концерт

Юніон, Н. Дж. (Н.Н.) — В суботу 30-го березня тут в залі „Театру Виконавчого Мистецтва" відбувся концерт скрипаля Рафаїла Венке. Фортепіянову партію виконував Тома Гринів, молодий піяніст з третього українського покоління в Америці. Не зважаючи на зливний дощ, ця імпреза пройшла дуже успішно. Її влаштувала Українська Студентська Асоціяція в Нюарку під проводом Юрія Гальського. Р. Венке знову виявив свою музичну майстерність і культуру в передачі творів Брамса, Бетговена, Грудина, Венявського, Чайковського, Паґаніні і Степового. Тома Гринів дав нагоду уперше пізнати себе українській публіці, яка зустріла в ньому талановитого піяніста з американською й европейською освітою. Треба горячо привітати „Українську Студентську Асоціяцію", яка оцим вдалим висококультурним концертом започаткувала ряд музичних імпрез.

„Невольник" у виконанні акторів Українського Оперного Ансамблю відбудеться в Ню Йорку

Сімнадцяте сторіччя. Україна в постійній боротьбі з турками, ляхами, татарами. Героїчна доба породжує геройчні характери. У битвах перемоги зміняються поразками і навпаки, але лицарі—запорожці мужньо сприймають і те, і друге.

Василь Коваль — старий запорожець і бандурист Недобитий не уявляють собі життя молодої людини без шаблюки і пістолі. Тому свого годованця Степана, хоча й з тяжким серцем, Коваль посилає „вилюднюватись" на Запорозьку Січ, біткаючись, що старість не дозволяє йому самому схопитись за шаблюку і „помірятись силою з бусурменом". Він хоче, щоб і зі Степана вийшов хоробрий воїн, а виховати юнака таким може лише Запорозька Січ.

Драма „Невольник", написана Кропивницьким за поемою Шевченка, не даремно користується популярністю, як у глядачів, так і у акторів. Її любили і часто ставили корифеї української сцени Кропивницький, Садовський, Саксаганський та ін.

Монолог драми такі відомі і близькі нашій душі. Зрозумілі нам запорожці, які навіть у неволі не втрачають властивого нам, українцям, гумору і сміються у вічі смерти, як от Неплюй і Опара. Зрозуміла нам і українська дівчина Ярина, вірна своєму коханому і в радості, і в горі. Природно і переконливо ведуть свої ролі кол. актор Львівської Опери Л. Рейнарович і С. Вовчук (Неплюй і Опара). Гарний, звучний голос, яким володіє Л. Рейнарович, дає йому змогу прикрасити свою ролю піснями. Ролю Ярини зворушливо і ніжно веде оперова співачка Т. Лихолай. Сцени прощання зі Степаном, а потім зустрічі з ним — осліпленим турками, є кульмінаційною драматичною точкою вистави і завжди викликають сльози у глядачів, чому у великій мірі сприяє щира гра артистки, а її чудове сопрано дає слухачам справжню насолоду.

Старого батька Коваля грає висококваліфікований актор Т. Федорович з правдивим почуттям і майстерністю. Ролю бандуриста Недобитого виконує Б. Крушельницький, власник приємного голосу, який він має змогу показати, співаючи думу „Ой, там під містом Лебодином".

Ролю Степана грає М. Яблонський, молодий, темпераментний, талановитий актор.

Мішаний хор (церкви Св. Духа в Брукліні і з Озон Парку) і поліпшена камерна оркестра під проводом маестра Р. Степаняка, озвучує драму і надає їй краси.

Концертмайстрами є Т. Левицький і В. Босий. Мистецьке керівництво проводить Л. Рейнарович.

З великим успіхом „Невольник" був виставлений в Ню Йорку, Нюарку і в Брукліні в 1970 р. Від цьогорічної вистави глядачі чекають ще більшого успіху. Побажаємо ж нашим акторам: з Богом, в добрий час!

А. Д.

Українки вітали чілійського амбасадора



20 лютого ц. р. в Ню Йорку, в будинку клюбу жінок — республіканок, на вечері, що її улаштував комітет по інтернаціональних справах, відбулася зустріч жінок — республіканок з чилійським амбасадором до Об'єднаних Націй та його дружиною.

Чилійський амбасадор Рауль Базан виголосив промову про сьогоднішню Чилі та розказав як чилійський нарід скинув з себе ярмо совєтського колоніялізму і тепер відбудовує свою державу на демократичних засадах. Він також підкреслив важливу участь чилійських жінок у державному перевороті, які геройчно боролися за демократію проти комуністичної тиранії.

Заходами українки Теодори Сидор, що є активним членом Національного Клюбу жінок — республіканок, гостями на цій зустрічі були ще дві українки: адвокат Ольга Купчин та д-р Валентина Калиник, голова організації „Американці за визволення поневолених народів".

Після вечері амбасадор сфотографувався з українками.

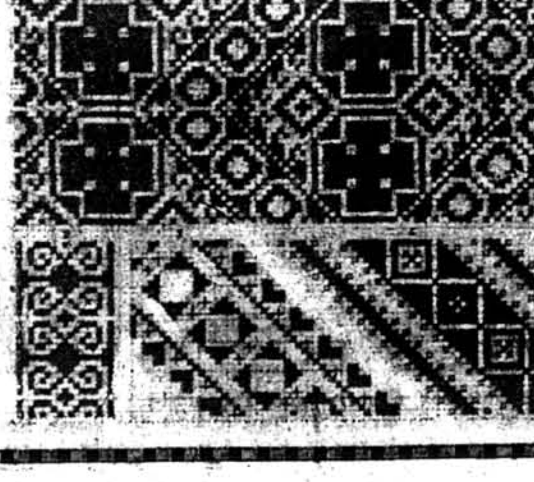
С. К.

ДО ПОЛОЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЇ У ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

студій (до речі, не дублювання гарвардського інституту). Його осідком, кажуть, мав би бути університет у Торонті. Як багато доцільніше з точки нашої пропозиції було б вибрати Вінніпеґ таким осідком. Можна б навести й інші приклади про те, як наші світські та церковні центри, напевно без шкоди для їх праці, могли б вибирати як місце свого осідку цю столицю Манітоби. Такі і їм подібні заходи стали б каталізатором росту українського стану посідання у цій провінції, без огляду або краще в додатку до масової переселенчої акції.





ТОВАРИСТВО ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕСПУБЛІКИ м. НЮАРК-ІРВІНҐТОН, Н. Дж.

з глибоким смутком повідомляє своє Членство і Українське Громадянство, що у вівторок, 26-го березня 1974 року, після довгої і тяжкої недуги на 60-му році життя помер визначний доктор медицини, активний громадський діяч

сл. п.
БОГДАН ОЛЕСНИЦЬКИЙ

Дружині, Дітям, мамі Софії і всій Родині Покійного складаємо своє найсердечніше співчуття.

Голова Т-ва — К. СТЕПОВИЙ
Секретар — І. КАНЕВСЬКИЙ

Замість квітів на свіжу могилу нашого Дорогого Друга

бл. п. д-ра Богдана Олесницького

складаємо 50.00 долярів на Стипендійний Фонд УЛТПА ім. проф. д-ра М. Панчишина.

Інж. МАРІЯ і д-р БОГДАН МАКАРУШКИ

Опечаленій Дружині Покійного і всій Родині висловлюємо наше щире співчуття.

Повідомляємо Рідних і Знайомих, що 26-го березня 1974 року відійшов у Вічність в м. Клівленді, наш БАТЬКО і ДІДУСЬ, проживши 99 років

ІВАН ІВАНОВИЧ ГЕТЬМАН

Горем прибиті:

дочка — КАТЕРИНА
Дочка — ГАННА з мужем ОСИПОМ
син — МИКОЛА, синова АННА
внуки: СТЕФАН, ВАЛЯ, ГАЛИНА

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ нашого БРАТА

сл. п.
ОЛЕКСАНДРА ПРОЦЮКА

СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА будуть відправлені в церкві св. Юра при 7-ій вулиці в Ню Йорку, Н. Й.

в п'ятницю, 5-го квітня 1974 року о год. 7-ій вечора

ПОХОРОН відбувся 24-го лютого 1974 р. в Торонто, Канада.

Про молитви просять іменем Родини —
СТЕФАН ЮРІЙ ПРОЦЮК — брат з дружиною ОЛЕНОЮ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п. о. пароха
ЛЕВА ВАЩУКА
СТАРШИНИ УГА

була відправлена

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

у ПОНЕДІЛОК, 1-го КВІТНЯ 1974 РОКУ в ГАРТФОРДІ, Конн. в церкві СВ. МИХАЇЛА о год. 8-ій рано.

Про молитви за душу Покійного просить — сестра ЕВГЕНІЯ ВАЩУК-КРЕХОВЕЦЬКА

Замість квітів на свіжу могилу Дорогого й Незабутнього

сл. п. д-ра Богдана Олесницького

на Фонд Будови Храму св. Юра в Ню Йорку 50.00 долярів складають

Ольга й Роман ГУТЛЕВИЧІ

Свято Шевченка в Кліфтоні

З ініціятиви церковного хору та Парафіяльного Уряду церкви св. Покрови, з благословення настоятеля о. Миколи Вареника, відбулося 24-го березня ц. р. при парафії велике свято на честь Т. Г. Шевченка.

Повна гармонія співпраці між Настоятелем, Парафіяльним Урядом, сестрицтвом, церковним хором дала позитивний вислід великим відзначення 160-их роковин народження, любленого українським народом, великого пророка — Шевченка.

У день свята, 24-го березня, відбулася торжественна Служба Божа, яку прикрасив протодиякон о. М. Чалий, який був спеціяльно запрошений на це свято; хор, під керівництвом С. Вожаківського, у збільшенім складі прикрашав Службу Божу творами класиків церковної музики.

По закінченні торжественної Служби Божої відбулася по сл. пам'яті Тарасові панахида, на яку прибуло багато гостей з околишніх парафій та з Пенсильвенії. Слово про ролю Шевченка у вихованні, особливо молоді, в національному дусі, сказав о. Микола Вареник. Опісля сестриці, в окремій кімнаті влаштували прийняття для гостей і парафіян.

В другій частині свята відбулась Академія, яка розпочалася Американським гимном, а яку відкрив С. Черненко коротким змістовим словом. Церковний хор виконав „Заповіт" в обробці Л. Ревуцького, а далі слідували хорові точки: „Реве та стогне Дніпр широкий", обробка Косенка, „Ой, одна я одна" — музика народна, „На високій дуже кручі" — слова і музика народні.

Доповідь: „Т. Г. Шевченко — національний ідеаліст" виголосив І. Шайдевич, який хоч і стисло, але змістовно схарактеризував постать поета і його ролю в національному відродженні.

Дуже цікавою точкою в програмі академії була створена жива квітка із 13-ти дітей. Всі вони були зодягнені в національні строї, і ця квітка, ніби посаджена в землі, перед портретом Т. Шевченка „випускала" кожну дитину з віршем, що зробило на присутніх велике враження, зацо організатор цього задуму Марія Вожаківська дістала нагороду гучними оплесками.

Яків Шлестун виконав сольо в супроводі акомпаніяменту дві речі: „Чого мені тяжко" та „Ой чого ти почорніло зеленеє поле". Слова Т. Шевченка, музика М. Лисенка.

Другою точкою був виступ Жені Бабенко, яка виконала „Навгороді коло броду" — слова Т. Шевченка, музика П. Глушкова, „Три шляхи" — слова Т. Шевченка, музика П. Глушкова, „Три шляхи" — слова Т. Шевченка, музика Я. Степового. Слід відзначити, що співачка гарно і вміло передала задум поета і композитора.

Поему „Посланіє" Т. Шевченка деклямував Я. Шлестун, а заступник голови парафії Микола Корнійчук продеклямував вірш Т. Шевченка „Молитва".

Найвищою точкою перед закінченням академії був сольовий виступ знаного оперового співака-соліста протод. о. Чалого, який виконав „Думи мої думи" — слова Т. Шевченка, музична обробка Олстріна; „Минають дні", „Ой, Дніпре мій Дніпре" — слова обох точок Шевченка, а музика М. Лисенка.

Всім солістам та хорові акомпаніював С. Вожаківський.

Присутні закінчили Свято Українським Національним гимном.

Настоятель о. Микола висловив велику подяку всім учасникам академії, а особливо відзначив ініціятиву та організаційну працю диригента. Гарну подяку склали о. протодиякону за участь в Богослужбі, панахиді та академії. За святочне оформлення сцени винесено подяку М. Войтюку та І. Шайдевичові.

Я. Стасюк.

†

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЕВА КОСТИК, членка УНСоюзу Відділ 336 Т-ва Сокіл в Клівленд (Огайо) померла 3-го березня 1974 на 75 році життя. Нар. в селі Накло пов. Перемишль. Стала членкою УНСоюзу в 1928 р. Полишила в смутку сина Стефана, дочку Єлисавету, 3 внуків і 3 сестри. Похор. відбувся 6-го березня 1974 р. на цвинтарі Бруклин.
Вічна Їй Пам'ять!
Григорій Кісіль — секр.

МИРОН ЛИЛО, член УНСоюзу в Бервік, Па. Відділ 164 Т-ва Грушевський. Помер 9. березня 1974 р. на 80-ому році життя. Полишив у смутку друж. Настуню, 4 сини, 5 дочок, 22 внучок і 3 правнучки. Похор. відбувся на укр. цвинтарі в Бервік.
Вічна Йому Пам'ять!
Ів. Кудрич, секр.

ІЛЬКО МАДРИГА, член УНС 258 Відд. Т-ва св. Димитрія в Бетлегем, Па. Помер 7-го березня 74 на 78-ому р. життя. Покійний народ. 2. серпня 1895 р. в Рашків, повіт Городенка. Полишив у смутку друж. Анну і доньку Ольгу. Похор. відбувся 11-го березня 74 р. на цвинтар св. Йосафата в Бетлегем, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Дмитро Мушастий, секр.

ГРИГОРІЙ СМОЛЕН, член УНСоюзу, відд. ч. 65 Т-ва св. Володимира в Елизабет, Н. Дж. Помер 4-го березня 74 р. на 80-ому р. життя. Покійний народився 1894 р. в Угорцях, пов. Золочів. Став членом УНСоюзу в 1928 р. Полишив у смутку доньку Отелю, 5 синів і 29 внуків. Похорон відбувся 8. березня 74 р. на цвинтар Розедале Меморіял Парк в Лінден, Н.Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
А. Смит — секр.

Др. БОГДАН МІШКЕВИЧ, — член УНС, Відд. ч. 423 в Чикаґо. Помер 8 березня ц. р. на 68-ому році життя. Полишив у смутку друж. Ірену і сина Юрія із дружиною Тамарою. Похорон відбувся на цвинтар св. о. Миколая в Чикаґо.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Буртник — секр.

ПЕТРО ГОЛОВАТИЙ, член УНСоюзу Відд. ч. 399 Т-ва „Леви" в Чикаґо. Помер 22-го лютого 74 р. на 55-ому році життя. Нар. 1919 р. в Палагичах — Україна пов. Товмач і став членом УНС в 1954 р. Полишив у смутку батьків і сестру в Україні. Похорон відбувся 26-го лютого 74 р. на цвинтар св. о. Миколая в Чикаґо.
Вічна Йому Пам'ять!
Р. В. Прийма, секр.

Др. АННА ГАНКЕВИЧ - ХОРКАВА — членка УНСоюзу, Відд. ч.194 Т-ва Свобода в Ню Йорку. Померла 14-го лютого 1974 р. на 59-ому році життя. Полишила в смутку сестер: Ярославу, Марту, Віру Ганкевич; братів: Софрона, Юрка, Романа і Петра Ганкевичів. Похорон відбувся 21-го лютого 74 р. на цвинтар св. Івана в Брукліні, Н. Й.
Вічна Їй Пам'ять!
Е. Манацький, секр.

ОЛЕНА БІЛОУС — членка УНСоюзу, Відд. ч. 423 Т-ва в Чикаґо. Померла 17-го лютого 74 р. на 72-ому році життя. Нар. в Україні і стала членкою УНСоюзу в 1964 р. Полишила в смутку сина Григорія, доньку Лялю і внуків. Похорон відбувся в Чикаґо, 24-го лютого 74 р.
Вічна Їй Пам'ять!
В. Буртник — секр. Від.

АННА ЛУЧАНКО — з дому Товарницька, членка УНСоюзу Відд. ч. 130 Т-ва св. Володимира в Ню Йорку. Померла 25-го лютого 74 р. на 81-ому році життя. Пок. народ. 1893 році в Збаражі, і стала членкою УНСоюзу 31-го жовтня 1952 р. Полишила в смутку мужа Григорія, синів — Ярослава, Олексія, Мирослава з дружиною Євгенією, Любомира з дружиною Надією і дочку Евстахію Долиний з мужом Іваном; внуки: Олександер, Петро, Дарія, Оксана, Наталія і Орест. Похорон відбувся 1-го березня 74 р. в Філядельфії.
Вічна Їй Пам'ять!
Юрків Юрій — секр.

ГОРПИНА ДЕМЧУК, членка УНСоюзу, Відд. ч. 292 Т-ва св. Ів. Хрестителя в Детройт. Померла 25-го лютого 74 р. на 92-ому році життя. Народ. в 1882 р. в Україні, і стала членкою УНСоюзу в 1925 р. Полишила в смутку дві доньки — Настуню і Софію; 6 внуків і 9 правнуків. Похорон відбувся 28-го лютого 74 р. на цвинтар св. Хреста в Детройті, Мичиґен.
Вічна Їй Пам'ять!
Петро Федик — секр.

МИХАЙЛО БУНДИК — член УНСоюзу, Відд. ч. 192, Т-ва Запорозька Січ. Помер 29-го лютого 74 р. на 90-ому році життя. Пок. нар. 1884 р. в селі Воля Гуранська, повіт Ліско Україна і став членом УНСоюзу в 1907 р. Полишив у смутку дружину, три дочки й три сини, вісім внуків і девять правнуків як також рідну сестру з родиною. Багато рідні є членами УНСоюзу. Похорон відбувся 28-го лютого 74 р. на цвинтар Укр. Православної Церкви в Теркімер, Н. Й.
Вічна Йому Пам'ять!
Управа Відділу

ВОЛОДИМИР РОМАНІВ — член УНСоюзу, Відд. ч. 277, Т-ва Івана Хрестителя в Гартфорді. Помер 23 лютого 74 р. на 56-ому році життя. Покійний народ. в 1918 р. в селі Медведівцях, повіт Бучач, Україна, і став членом УНСоюзу в 1951 р. Полишив у смутку дружину Анну і 4 дітей: 2 сини — Михайла і Славка, 2 дочки — Стефанія і Емілія та 3 внуки. Похорон відбувся 25-го лютого 74 р. на цвинтар св. Михаїла в Глатенбері, Конн.
Вічна Йому Пам'ять!
Управа Відділу

ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНИЙ - АРХИЄПИСКОП ІОВ — член УНСоюзу, Відд. ч. 342, Т-ва Запорозька Січ в Картерет, Н.Дж. Помер 18-го лютого 1974 р. на 60-ому році життя. Покійний народ. в 1914 р. в Кремяниці, на Волині, і став членом УНСоюзу в 1965 р. Полишив в смутку Ієрархію, Духовенство і Вірних Укр. Православної Церкви в Південній і Північній Америках. Похорон відбувся 2-го березня 1974 р. на цвинтар Укр. Прав. Св. Андрія в Бавнд Вруку, Н.Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу в Ню Гейвені, Конн.

повідомляє, що

в суботу, 6-го квітня 1974-го року
о годині 4-ій по пол.
в залі Українського Народного Дому
при 162 Дей Стр. в НЮ ГЕЙВЕНІ, Конн.

— відбудуться —

ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІ НАРАДИ ОКРУГИ

З ТАКОЮ ПРОГРАМОЮ:

1. Конвенційна кампанія і придбання обов'язкової „делеґатської десятки";
2. Обговорення проблем, які поодинокі Відділи УНС і їхні конвенційні делеґати задумують порушити на конвенції.

На наради запрошені:

1. Члени Управи і Контрольної Комісії Окружного Комітету Відділів УНС.
2. Конвенційні делеґати і їхні заступники.
3. Голови, секретарі та члени Управи Відділів Округи.

На нарадах буде присутній
Проф. ІВАН ТЕЛЮК
заступник головного предсідника,
який виголосить доповідь:
„ПРОБЛЕМИ УНС ПІД СУЧАСНУ ПОРУ"

Присутність обов'язкова.

Тарас Слівінський, секретар — Д-р Михайло Снігурович, голова

Різне

Real Estate

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 7-го КВІТНЯ 1974 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 362 Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр.-Амер. Клюбі. — П. Джюба, гол., М. Дилак, кас., В. Попович, секр.

Вступайте в члени УНСоюзу!

Funeral Directors

ТАРЗАН, Ч. 7096 Носоріг в небезпеці



Всі включаються в допомогу заляканим тваринам... Здається, що повінь спадає, Тарзане! Так є, Іто! Ми тепер можемо продовжувати нашу подорож! Опісля... Тарзане, поглянь!.. Носоріг! Він в небезпеці... Мусимо допомогти йому, бо інакше він згине!